

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdékben.

Néhány szó a kath. sajtó pártolásáról

A liberális szabadkőműves szellemnek a társadalom különböző osztályai között való rohamos terjedését a tetszetős színben feltüntetett, de destruktív irányban működő anti-keresztény sajtó agilis actiójának tudhatjuk be. Az antikatholikus sajtótermékek bámulatos gyorsasággal jelennek meg az irodalmi piacon, s még bámulatosabb a kelendőségük, melyet a keresztényellenes sajtó szolgálatában álló ügynökök akciója mozdit elő. Látjuk, tapasztaljuk, hogy az irodalmi piac rossz irányú könyvekkel, füzetekkel és lapokkal van elárasztva s eléggé sajnálatos, hogy eme vallástalan irányú termékek nemcsak zsidóknál, hanem keresztényeknél is feltalálhatók. A keresztény irányú termékek dekadenciája nyilvánvaló s ennek oka sokszor a közömbösség, nemtörődömség, sokszor a jöhízeltség és tájékozatlanság is. A legfőbb ok pedig az, hogy a keresztény ember fél saját ügyében propagandát csinálni, fél, hogy a liberális és szabadkőműves sajtó *kegyét* elveszíti, s eme gyávaságában beáll — saját ügye romlására és kárára — a liberális és szabadkőműves actió előmozdításának.

Nemde csodálkozunk — így szól gr. Frégaro sécezi-püspök — hogy a társadalmat Istentől elfordulni látjuk, a vallást gunyolják, öröki gyűlölettel üldözik; Istennek nevét káromolják, a törvényekből és iskolákból száműzik, pedig csak körül kell tekintenünk és láthatjuk az istentelen sajtó működését, mely privilegiummal terjeszti a

vallástalanságot. Az Egyház ellenségei a sajtóban találják legjobb munkatársukat. Hisz csak nemrég olvashattuk egy liberális újság eme elbizakodott szavait: meggyőződés és pénz semmi, *minden* a sajtó. E szavak mintha csak igazolnák egy író eme állítását: a sajtó irányítja a birákat és megrikatja az anyákat. A sajtó mindent megtehet — mondotta Voltaire — mikön vallástalan műveinek hatását és gyümölcseit látta.

Mi a teendők?

Ugyanazon fegyverrel harcolni, melyet az ellenfél is igénybe vesz: a sajtóval. A katolikusok hadt lássák már egyszer, hogy mennyire szükséges a reservált álláspontról kilépni a folytonos támadásokkal szemben.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a nép félrevezetésére, a Kath. Egyház meggyűlöltetésére ellenfeleink a füzetes kiadványokhoz folyamodtak. Illo tempore II. Porosz Frigyes Voltaire kebelbarátját, a füzetes vallalattal indított actiót Mária Terézia ellen. A szabadkőműves terjesztése érdekében II. József a füzetes kiadványokat szóratta a nép közé, hogy megutáltassák mindazt, ami kath., ami szent. A protestantizmus terjesztői Luther példáját tartották szem előtt és megalakították a bibliai társulatot. Az első ily bibliai társulat Canstein városának védnöksége alatt alakult meg s a vednök még életében tapasztalhatta, hogy társulata virágzásnak indult, mert bibliai 140,000 példányban keltek el a nép között. Halála után a társulat vezetése egy con-

sortium kezébe került, mely 1870-ig körülbelül 6 millió bibliát osztott szét.

De lássuk csak tovább, mily eszközökkel dolgoztak ellenfeleink céljaik megvalósításán. Berlin tudvalevőleg székhelye volt a szabadkőműves törekvéseknek, honnan „erős“ kézzel irányították a nyilatkat. *Alkalmos* egynék vezették a munkát s céljuk volt a Kath. Egyház erejét megtörni. Gőzmotorok által nyomdáikban és szórták világgá a füzetes kiadványokat, melyekben a vallás a papok találománya gyanánt volt feltüntetve. Előtünk fekszik egy füzet, mely 12 oldalon oly dolgokat tárgyal, melyek a híthú katolikus meggyőződését mélyen sértik. Címe: *Gratis*. E füzetke mindvégig azt tárgyalja, hogy a biblia emberi találmány. És e füzetekből 500,000 példányt küldöttek csupán Ausztriába s megtörtént, hogy iskolás gyermekek kezébe is nyomtak egyet-egyet. Léhhez sorolhatjuk még a következő füzeteket: „A katolicizmus mint leigázó medium.“ — „Ne féljete a socialisták és atheistáktól.“ — „Vallásos szolgaság.“ — „Mentsétek meg gyermekeiteket“ (vagyis neveljétek őket szociáldemokratákká.) Milliós és milliós példányban forognak közkezen e füzetek, melyeknek célja a békés munkából felforgató clemet képezni és a kath. egyház képzett zsarnoksága alól felszabadítani.

A sajtót közönségesen nyughatalmunak nevezzük. S valóságban csakugyan az. Rendkívül nagy áldásnak lehet létrehozója, de viszont kiszámíthatlan rossznak lehet okozója. Minden attól

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás az éjféli nap országában.

Upsala.

A kis Svédországnak külön egyetemi városa van. Diákjait nem viszi a nagy világváros forgatagába, hogy ott ezer és ezer alkalmat nyújtson neki a hivatásával ellenkező szórakozásokra, hanem egy idyllikus kedves városkába helyezi el, a melyet az Uristen is mintha diákok számára teremtett volna.

Mikor Stockholmból három órai utazás után Upsalába értünk, úgy érezzük magunkat, mintmikor az ember Pestdübörgő lármájából Budavárának csendes, kihalt utcáira lépne, csodálkozva hallgatja a saját lépés zaját. Csendes, ugyszólvá kihalt utcák fogadtak bennünket. Igaz, hogy a vakáció kellős közepén érkezünk. Az utca két oldalán állógálló hársfasorok épen a virágzás közepén, teljes díszbe öltözve, mintha hivogattak volna bennünket:

— Jöjjetek a muzsák csendes otthonába, a hol a tudományt szomjúhozó ifjuság készül jövendő hivatására. Csendes utcáinkon a béke és szelidség angyala lebeg, itt a harcra csak edzőnek a mi ifjaink, a küzdelem java a jövendőre esik. A méltóságos Alma mater, az egyetem, az óriási bibliotéka komoly iverével örömmel látja azokat, a kik szintén a tudomány rejtelmes útjain keresik a világhosszsgot.

Upsala ósrégi városa a skandináv félszigetnek a melynek történelme egy a történelmi Svéd-

országgal. Pompás termékeny síkságon fekszik. Középen egy folyócska osztja ketté a várost. Egyik oldalán emelkedett dombon egy ősi farkastely bámul mogorva tekintettel a jelen megváltozott mozgalmosságára. Oldalán van az egyetem, a könyvtárral, a dóm, mögötte pedig az óriási botanikus kert és meteorológiai intézet. A folyócska másik oldala sík vidék, melynek egyik felét egy óriási park hatalmas fáinak árnya takarja be. Vamikor a svéd királyok székhelye volt. Később, 600 esztendővel ezelőtt, mikor a királyok a tenger közelében, Stockholmban építették meg a királyi palotát, Upsala a svéd érseknek lett a residenciája. Ők építették 200 esztendőn keresztül a nagyszerű dómot, melyben szent Erik hamvai pihennek, a könyvtár az ő alkotásuk, a szellemi felsőbbség, a tudományok ápolása az ő nevelőhöz és működésükhöz köződik. A 16-ik század vallásújítása kiragadta a katolicizmus zászlaját kezeikből s rövid küzdelem a protestantizmus otthonává tette az egész félszigetet a melyből lassan, de a mint hallottuk biztos lépésekkel közelednek ismét vissza az ősök vallásához.

Upsalának, a hivatalos kimutatás szerint 23,000 lakosa van ma, a kik jóformán a diákokért s a diákokból élnek. A szorgalmi évben 1500—2000 diák látogatja az egyetem csarnokait. Itt készülnek tudósok, művészek. Egész köz társaságot képeznek és központjai a város érdeklődésének. Az egyes városok és vidékek diákjai jórészt a saját házaikban laknak, a hol felügyelet alatt vannak s „nemzelség“-nek nevezik magukat. Fekete szegélyű fehér sapkájuk a világ minden élő lényétől megkülönbözteti őket. Erdekes, hogy a párba századok óta ki van közülük

küszöbölve s így a személyes ellentéteket békésen, vagy rövid uton kénytelenek elintézní.

Este 6 óra tájt érvén a városba, elhelyezkedtünk két csendes, kényelmes hotelban és nekiindultunk a város nevezetességeinek megszemlélésére. Természetes, hogy namarason végeztünk velük, a mennyiben a már említettekén kívül csak a csendes, egyforma utcák vártak bennünket.

Az egyetem nyitva volt délután is. Elég csinos reneszánsz-styiban épült nemzeti részaszintre festett palota. Pompás a nagy díszterem, a melyben legalább ezer embernek van helye. Megnéztük a különböző tanácstermeket s dehogyan mulasztottam volna el, hogy egyik tantermet is végigszemléljem. Elég érdekes és nagyban különbözik a mieinktől a mennyiben a padok meglepően meredeken emelkednek egymás mögött, másrészt pedig — elütően a mi tudomány-egyetemünk padjaitól — felette tiszták és sértetlenek. A ki a pesti jogászok padjait megnézi, bámulva látja, hogy a mi egyetemünkön mily óriási súlyt fektetnek a kalendáriumban előforduló nevek ismertetésére. Az igaz, hogy nagy egyoldalúsággal csak a női neveket vesik a padok tetejére, de azokat aztán akkora betűkkel, oly gondnal, oly ékes cirádák középett, hogy a vésőművészetnek bizonyára díszére válnék, mellettlük azonban nem felelik el, hogy szép, formás szívetek is faragásjanak, a melyeket a helyzet teljes megértelése céljából élees nyíllal hasitatnak ketté. Az upsalai egyetemen ilyesmit egyáltalán nem találtam. Nem tudom, a rendszertetettük nagyobb-e, az idejük kevesebb-e, a szívük csendesebb-e, vagy a komoly muzsák láncolják-e le őket hatalmasabb erővel, de tény, hogy észak

Mai lapunk 4 oldal.

függ, kinek kezében van. Garmer abbó a párizsi közönség előtt felolvasást tartott. Fölolvasásának tárgya volt: a sajtó a zsidók kezében. Az abbó ama kérdésből indult ki, miképp történhetett, hogy a kath. Franciaországban, ahol 38 millió katolikus között csak 10,000 zsidó van, — a zsidók jutottak a hatalom poszára és irányítják a közvéleményt? Felelet: a sajtó által. Minden attól függ — szölt a zsidó Crensioux hitsorsosaihoz, hogy milyen irányban oktatjuk ki közönségünket; ha ezt sikerült elárni, úgy minden sikerül. Ez a zsidó jól tudta, mit mond; tudta, hogy a nép azt az utat fogja követni, melyet neki a sajtó kijelöl. A zsidó sajtó feladatát tüzte ki a nép meggyőződésének hatalomba ejtését, s ez célja a többi zsidó alkotásoknak: a szabadkőmivességnek és socialdemokráciának is.

A katolikus meggyőződés kettőt követel tőlünk.

1. Hogy a rossz sajtóval minden közösséget megszakítsuk.

2. Hogy a katolikus sajtót erőnkhez képest pártoljuk.

A katolikusoknak egyik főkötelessége a rossz sajtóval minden közösséget megszakítani. Nem célunk bővebben körvonalozni, mely iratok és lapok értenek a rossz sajtó elnevezése alatt, elég legyen konstatálnunk, hogy a katolikusok legnagyobb része, köztük világiak és egyháziak bámulatos módon versenyeznek ama sajtó támogatásában, mely a kath. hitgyszagokat megtagadja, kritizálja, nevétségessé teszi; az egyház legfőbb tekintélyét, tanítói hivatalát, jogait és szervezetét pellengére állítja, az államrendben zavart idéz elő, vagy egyeseket a társadalom rendje ellen elkövetendő merénylőre buzdít.

A rossz sajtóhoz soroljuk a „szintelen” lapokat is. Manapság, midőn oly gyakran kell védelmi állásba helyezkednünk, hogy igazainkat megvértjük, egy lapnál, mely a különböző tekintetek szerint játsza szerepét, megkivánandó az, hogy hitvallásos dolgokban szint valjon.

Midőn a nemrég elhunyt Olivier D. J. marquis a 60-as években Olaszországban időzött, kirándult Dolajnába is. Itt egy könyvtárakban meglátott egy könyvet, melynek címlapján IX.

Pius torz karrikatúrája volt feltüntetve. A marquis ki vallásos meggyőződésében mélyen sértve érezte magát, belépett a boltba s az összes füzeteket megvette s közülök egy kettőt szétéptve a többit elégetni rendelte.

Katolikus iratokat venni, olvasni és másoknak olvasás végett átadni épp oly cselekedet, mint az alázatosság és irtalmasság cselekedete. A katolikus iratokra mások figyelmét felhívni, azoknak olvasására buzdítani szintén kötelemünk közé tartozik. — Nézzuk csak mit tesznek ellenfeleink: a szabadkőmivessék és szocialdemokraták Évente ezreket áldoznak. — „Ki kell gúnyolni azon családokat, kik kath. lapokat olvasnak s a liberális lapokat kell velük megkedveltetni. A nőket el kell idegeníteni a templomtól, s szellemi táplálékul oly regényeket és lapokat adjunk kezükbe, melyek a vallást mint minden szerencsétlenség kuforását állítják ellenük.” Így hangzik a szabadkőmivessék kézikönyv két fontosabb pontja.

A jó könyvek terjesztésének módját kitűnően mutatta be egy egyszerű földmives ember, aki magához véve néhány lapot, elment hazán. Minden házban fölolvasta a liberális ujság ama cikkeket, melyek a legutombbabb támadást intézték a kath. vallás ellen, s nyomban rá fölolvasta a kath. lap cáfalát is. És az eredmény? Az alig 700 lélekező álló községben negyvenen tettek elő a kath. lapra, a vallás ellenes lapot pedig visszaküldötték.

Kath. lapoknak terjesztése és pártolása sohasem volt annyira kívánatos, mint éppen napjainkban, amidőn az elvek harcát vivjük, s a kath. jogoknak érvényt kell szerzenünk. Hisz aki a társadalom más helyzetét figyelemmel kíséri, láthatja, mint áll szenköntöz egymással a keresztény és kereszténytelen irány, hogy élet-halál harcot vivjon a népek jövőjeért. E harcban nyilvánosságra jönnek mindama alapelvek, amelyek a társadalom jólétét egyik is, másik elmozdítani óhajítja. És ez általános szocialis mozgalomban csak egy a bizonyos, hogy az ellentéteket megszűntetni csakis a kath. Egyház képes. S az Egyháznak eme törekvését megvalósítani van hivatala a kath. sajtó is. Ezért mondotta Ketteler mainzi püspök, hogy aki manapság a kath. sajtó

tól lehetőségéhez képest nem pártolja, a kath. névre jogol nem tarthat.

Fülöpp István.

UJDONSÁGOK.

— **Erzsébet királyné.** Hét esztendeje annak a megdöbbentő tragédiának, mely egész magy. hazánkat és vele minden érzni tudó ember lelkét két fájdalommal rázta meg. Elvetemült lelkű g. nosztrovo emelte egy élet ellen a gyilkos fegyvert, melynek döfése alatt megszűnt dobogni a magyar nemzet védőangyalának szíve.

A gyászos tragédia évfordulóján imádkozva fordulunk a magyarok jó Istenéhez, hogy végtelen irtalma nyújtsa nyugalmat annak, a ki életében annyit szenvedett.

A szomorú tragédia évfordulója szept. 10-én lesz. Minthogy azonban e napra ünnep és vasárnap is esik, az ungszteszlo szentmise áldozat a székesgyházban jövő kedden d. e. 9 órakor fog bemutatni a Mindenhatóknak.

— **Bucsuszó tanár.** Azon alkalmából, hogy Gispár Károly főreáliskolai tanár a budapesti V. kerületi főgimnáziumba helyeztetett át, tisztelői és jóbarátai bucsuszeletyt tartottak szerdán este a Bandl-főle sörszarnokban. Az esteleyn számos felköszöntő hangzott el. Az első Winkler Vilmos főmérnök mondotta a bucsuszóra, akiben nem csak az iskola veszt el derek tanerőt, hanem városunk társadalmá egy agilis férfit, aki társadalmi életünkön mindig igyekezett lendíteni. Farkas Antal a főreáliskolai tanári kar, Csucs István hittanár a jó barátok nevében intézett bucsuszeleket a távozóhoz. Saára Gyula dr. a hazaiasan érző és cselekvő tanferiut, Dr. Kúthy József az ifjúsággal mindig szeretettel foglalkozó tanári köszöntötte az ünnepeltet, ki mindazekre meghatva mondott köszönetet. A társaság a legkedélyesebb hangulatban maradt együtt a késő órákig.

— **Segédjegyző választások.** Soponyán a napokban volt a segédjegyző választás. Az állás elnyeréséért Arany Béla, Bátor József és Sörös Ernő okleveles segédjegyzők pályáztak. Szótöbbséggel Bátor József választott meg. — Pákozdon f. hó. 5-én töltötték be az üresedésben levő segédjegyzői állást. Pályáztak: Juhász István, Pável Nándor és Virág Sándor. Egyhangul Juhász István lett megválasztva. Mindkét választáson Komiss Boldizsár tb. fősolgabíró elnökölt.

fiai ebben sem hasonlíthatok a szalmatüzi magyar ifjúsághoz.

Az egyetem széles folyosója szoborművelatokkal van beépítve, jelezve, hogy az ifjúság oktatása nagyobb igények szerint történik. De van egy-két eredeti s hivatásos szobor is, mely a jelent a mult nagy hőseire figyelmezteti.

Az egyetem előtt egy komoly, gondolkodó tudós bácsi szobra áll, a ki még a kezét is hátra teszi, hogy annál okosabbnak lássuk.

A dóm egyike Európa legszebb ilyenmü alkotásainak. Körülbelül 700 esztendő előtt kezdték építeni, azóta többször átalakították s a mostani fénye valóban meglepi a szemlélőt. Az északi protestáns templomok egyáltalán nagyon sokat megőriztek elődeik szépségéből. Többet megnéztünk közülük s mondhatom, jó ideig mindig gondolkoznunk kellett, míg köztük s a mi katolikus templomaink között a különbséget felfedezni tudtuk. Az oltár szakaszotlan a miénkhez hasonlít, csak az oltárszékény nincs rajta a legméltóságosabbal s előtte nem lobog az örök lámpa fénye. Helyette az oltáron áll az evangélium könyv, mellette két gyertya s egy pohár víz. A templom többi része komoly méltóságot tükröz vissza. Ablakai nagyrészt üvegfestmények, a melyeken nem egy helyen a Boldogságos Szűz, sőt a szentek képeit is láttuk, a mi tudvalevőleg nem egyezik meg sem Luther, sem Kálvin elveivel. Ezt aztán megint csak úgy tudjuk megérteni, ha a protestáns vallás szétszakgatott voltáról értesülünk. Egy skandináviai ismerősünk szerint csupán az ő városában az evangélium szabad magyarázatának alapján vagy negyven

szektára oszlanak szét a protestánsok. Az egyház tanítójának egysége záloga egyszersmind a tanítás egységének is, míg hiánya a szétfoslás forrása.

A protestáns templomokban azonkívül sok a profán elem. Gyakran a nemzeti történelem eseményeinek megörökítése. Az utolsó domban több képet láttam, a melyek csatajeleneteket örökítenek meg és sok tekintetben phantoonhoz teszik hasonlóvá a templomot, az Isten házát. Mikor estefelé bementünk, épen istentisztelet volt. A templom hatalmas orgonája hosszan, megható mélabús dallamokat játszott, utána csendes, rövid ének következtek. Ezalatt a hívok, 20-30 no, jobbára az elcsesebbek közül, összegyűlekeztek. Majd egy szimpatikus arcu lelkész lépett a szőcszékre s tiszta, szép csengő hangon egy részletet olvasott fel az evangéliumból s azt, ut-ott megállapodva, magyarázatokkal kísért. Negyed-órai beszéde után ismét ének, majd pedig az orgona játéka következett. Mi végighallgatva a predikációt, utána körüljártuk a templomot, megnéztük Szent Erik ezüst koporsóját, Vasa Gusztáv sírját, a különféle képeket, végül a sekrestyés bemutatta azokat a pompás arany-ezüst, drága kővekkel ékes kelyheket, a melyeket a harminc éves háború idején harci zsákmányként összeharásoltak. Jó ideig gyönyörködünk a remek templom ivetelei alatt, megcsodáltuk külső szépségeit s szívesen elismertük, hogy Európa legszebb csucsives stílusban épült templomai közé tartozik.

A templom után a botanikus kertet néztük meg, a melyben a flórának minden képzelhető

változata foltalálható, ha nem is oly egészséges kifejldött arányokban, mint szülőhazájukban, de mégis annyira, hogy az egyetem látogatói fogalmat alkothatnak rólok.

Dehogy tudnám itt elfelejteni azt a kedves jelenetet, amelynek épen a komoly botanikus kert volt a tanúja. A „János vitéz” nótái egész uton keresztül csengtek-bongtak a füleinkben. Valahogyan ismét rágyújtottunk s egy kedvesen csengő női hang vezényletével olyan vidám jó kedvvel énekelgettük a népszerű nótákat, a melyet bizonyosan régóta nem hallott a némaságba borult kert egyetlen fája sem. A kedves lányka nótája megragadta a bájos mamája lelkét s csakhamar magyar hangverseny kerekedett. A siker országnrésze társaságunk legifjabb és legüdübb kedvű tagjác levén, jutalomról is kellett gondoskodni. Kínálkozott is rövidesen, a mennyiben az egyik tónak rávörösája a nótát hallva mintha helyeslőleg bólintgatott volna felénk. A társaság merészebb ifju tagjai rögtön vállalkoztak rá, hogy a mosolygó rózsaát kihálásszák és jutalmul a dal-kompania bájos vezérének juttatják. Hármannyegyen kapaszkoztak egymásba, míg végre a legutolsónak, egy különben nagyon is komoly és szigorú professzornak sikerült megszerezni a győzelmi pálmát, a melyet a társaság egy másik tagja, arra az esetre, ha a kert felügyelői valahogyan megtalálnának rajta botrányozni, ügyesen a kabátja alá rejtette.

Valamint a hegyi csermelyek, az ezüstszinü patakok, a siető folyók s a méltósággal hőmpölygő folyamok a tenger hullámaiba ömlenek, úgy találkozott a mi társaságunk estéink a város

— **Halálozás.** Bendi Ignác 48-as honvédtizedes, a ki mint a magyar függetlenségnek lelkes védelmezője az 1848—49-iki szabadságharc több csatájában részt vett, e hó 1-én Budapesten a honvéd menedékházban 76 éves korában elhunyt. Halálát fia Bendi István kir. javítóintézeti alkalmazott siratja.

— **Az iskolai év kezdete a felsőbb leányiskolánál.** A felsőbb leányiskolává átalakuló Székesfehérvári polgári leányiskolánál a tegnapi nappal záródtak a beiratások. Az iskola öt osztályába beiratkozott összesen 174 tanuló. Az ez évben megnyitott V. felsőbb leányiskolai osztály növendékeinek száma 22. Ez a szám mutatja legjobban mily hiányt pótol a város akkor, mikor az iskola fejlesztését elhatározta. Ismerünk városokat, melyeknek évtizedes felsőbb leányiskolájánál nincs 10—15-nél több tanuló a felsőbb osztályokban. Sőt a budapesti I. kerületi felsőbb leányiskola 6 osztályába sem irtak be többet 200 növendéknél. Az iskolának ma reggel 8 órakor volt „Veni Sancte”-ja a székesegyházban. Az osztályrendezés szombaton lesz, az előadások a négy alsó osztályban hétfőn kezdődnek. Az V. osztály október 1-én nyílik meg, amikor az új felsőbb leányiskolai tanszékét betöltik.

— **A gyermekek örangyala.** Nagyváradról két kis gyermek halálós vcszedelemből való csodálatos megmeneküléséről ad hírt valaki. A bihar megyei Nagylétáról Debrecen felé induló vonaton két kis fiu utazott, a tízenegy éves Bala Lajos és a négy éves öcsse, Sándor. A vonat már javában haladt, a mikor a kisebbik gyerek kiesett a nyitva felelő ajtón és legurult a töltésen. Bátyja nyomban utána ugrott és ölében hozta föl a fiúcskát, majd az utasok lármájára a vonatot megállították és fölvettek a két gyermeket. A fiuknak nem lett semmi bajuk.

— **Az áttérések statisztikája.** Egy protestáns lapból vesszük át az alábbi statisztikát, mely szerint 1896-tól 1902-ig az áttérések folytán nyert:

a római katolikus egyház	11,263	hívót
a görög-katolikus egyház	4240	"
a görög-keleti	108	"
az unitárius	772	"

Az áttérések révén vesztett:

a katolikus egyház	406	hívót
a görög-keleti	5772	"
az ágostai evangélikus	2325	"
az evangélikus református	4974	"

tehát a két protestáns felekezet hét év alatt 7200 lelket vesztett.

Felekezet nélküli lett:

római katolikus	3514	visszatért	360
görög-katolikus	290	"	23
görög-keleti	5602	"	91
unitárius	14	"	2
zsidó	103	"	14
ágostai evangélikus	2901	"	221
evangélikus református	5969	"	359

valamelyik, de legnagyobb valószínűség szerint a legelőkelőbb mulatóhelyén. Vacsora után kedves meglepetés ért bennünket. A mint hotelünk — a város legelőkelőbb vendéglője — udvarára kiléptünk, a zenekar felbeszakította muzsikáját s egyértelműleg rágyújtott a Rákóczi-indulóra. Csak láttam volna nyájas olvasó, hogy mint változtattát az az arck vidámmá, jókedvűvé. Még a legszomorúbbul is egeret lehetett volna fogatni abban a pillanatban. A bohémtermészetűek azonban, élünkön a mi méltóságos, öszfűrtű vezérünkkel odaállunk a pikétre és onnan gyönyörködtünk a világ legeslegelső indulójában. Vezérünk pláne a taktust ütozte legfelsőbb megelőgedése jeléül Persze kíváncsian kérdezhetné akarki, hogy értettek-e a svéd muzsikusok a mi Rákóczi-indulónkhoz? Hát erre csak azt mondhatnám, hogy igen is, meg nem is. Hogy a cigányzenének árnyékába se léphetnek, az szent, mint a kétszerkettő. Az első hiba az volt, hogy nem szívből, hanem kótából játszották. Erről azonban ők nem tehetnek. Voltak azonban szarvashibák is pl. az induló közepén valahol egy hosszú pauzát tartottak. Hogy kitől tanulták, miféle kótából olvasták, nem tudom, de hogy mi nem értettük, az bizonyos. Egyébként a jóakaratot de hogy tagadtuk volna meg tőlük. Később limonádé-ízű nóták következtek, a melyek elől egyik a másik után szép lassan megszökdöstünk.

Nem egy utleiről olvastam, hogy idegen

A katolikus egyház leküzdhetetlen hódító ereje ebből a néhány számból is nyilvánvaló. Szembetűnő a protestánsok hitehagyása, különösen pedig a felekezetenküliségnek részükről való pártolása. A protestáns újság ennek ellenszereit a vallástan intenzív tanításának szükségét hirdeti. Különösnek találjuk, hogy ennek fontosságára csak most jönnék rá.

— **Szülők figyelmébe!** Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy 1905. évi *fennálló általános elismert legjobb hűnének örvendő zeneiskolámba* tanítványokat hegedű, ének, gordonka, fuvola és öszjátékra (különösen előreladottabb zongoristák figyelmébe ajánlom, kik magukat a kamara-zenében ohajtják gyakorolni) elfogadok. Jelentkezni lehet lakasomon Szt.-István utca 3 sz. Tandij mérseket, beiratási díj nincs. Szegény, de tehetséges tanítványok fél tandij mentességben is részesülnek. Magán órák megbeszélés szerint. Minden tanítvány hetenkint 3-szor részesül zenei oktatásban. Tisztelettel *Hermann Ed.* zenetanár.

— **A vörös zászló.** Egy uram, a ki Csikágóban kereskedő volt, a következő megszívlelésre méltó sorokat küldi haza:

Abból az alkalomból, hogy a szociálista fővontások alkalmával a szociáldemokraták gomblyukában vörös szalag fityeg és a menetben sok a vörös lobogó, eszembe jut egy jelenet, mely messze innen, a szabadság hónapban, még pedig Csikágó városában történt. A csikágói anarkisták felakasztásának évfordulóján mintegy ezer anarkista vonult ki a temetőbe. Csikágóban laktam, a mikor az anarkisták a szentapácson több bombát vetettek a rendőrök közé. Óriási gyilkolást okoztak a bombák mind a rendőrök, mind az ártatlan nép között, a bombavetőket azonban elfogták és ötöt közülük kötél-halálra ítélték. Az ötödik, Lingg Louis, nem várta be az akasztást, hanem dinamitpatront tett a szájába és fellötte a fejt cellája plafondjára. Hogyan jutott a dinamit, maig sem tudják. Oda temették őtet is az akasztottak közé.

Ennek az akasztásnak az évfordulóján vultak ki az anarkisták. Váltak köztük németek, csehek, lengyelek, magyarok, olaszok. A szállóból, a hol üzletem volt, néztük a kivonulást. Egy barátom odajön hozzam s azt mondja:

— Látod, egyetlen amerikai sincs köztük! És nem is volt. Elöl vörös zászlót vittek, gomblyukaikban vörös szalag. A nők virágbokretája is vörös szalaggal volt megköve. Amerikai zászlónak híre-hamva sem volt. Egy szerre, mint a fergetcse, fekete ménlován megjelenik Harrison Carter, Csikágó akkori híres polgármestere, (a kit két év múlva egy örült ember lött le a város nagy bánatára). Egymagában elébe állt a tömegnek és hazafias beszédet intézett hozzájuk, majd megkérdezte, hogy mely nemzetnek a zászlaja az a vörös lobogó? Nem tudtak rá válaszolni.

városban félt a késő esti kirándulástól. Mi ellenkezőleg, akkor találtuk legérdekesebbnek a várost. Így találkoztunk Upsala legérdekesebb és legelegánsabb mulatóhelyén. A katonazene vígan játszott s mi megalkotva a magyar kolóniát, egy erkélyről néztük az alattunk senai publikumot. Természetesen pónésöt rendeltünk. Körüöttünk tved diákok időgáltak, ekesen szölo bizonyoságot seven arról, hogy a tudományonjon kívül egyéb szomszúság is bántja keblüket. A nap tízenegy óraig lankadalan erővel terjesztette világosságát. Aztán lassan homály borult a tájra. Homály és hűvösség. Mi magunkra szedtük a veltünk hozott ósi kabátokat, az egyetemi hallgató urak pedig piros pláideket kaptak a nyakukba, a melyekkel a vendég-lős látta el az ő kedves vendégeit.

Ejféli tájban mi is hazaballagtunk. A hangtalan néma utcákon kívülünk egy árva lélek se járt. Lépteink, jobban mondvá ugrálásaink, a melyeket a gonosz kövezeten végbevitünk, visszhangzottak a csendes házak falai között. A lámpák fényére nem volt szükség, hiszen Stockholmban is hónapokon keresztül megtakarítják az utcai világítást.

Bilkei Ferenc.

— Ha egy menetben zászlót visznek, az csak az Egyesült-Államok zászlója lehet! Es a kinek a kék-vörös zászló a fehér csillagokkal nem elég, azok pusztuljanak Csikágóból, de még az Egyesült-Államokból is.

Igy beszélt az ősz Harrison, a kinek hasonnevű fia mi is polgármestere Csikágó városának. El is tűnt a vörös zászló, kerítették egy nemzeti lobogót és úgy folytatták utjukat a temetőbe. Most is minden november 11-én kilátogat a sírhoz egy-egy kised csapat, többnyire új emberek, bevándorlottak, de évről-évre kevesbedik a számuk. A hatalmas szabad köztársaság mintegy magába olvasztja őket. Tanítsuk mi is a mi véreinket. Ha igazuk van a munkásoknak, vigyék keresztül kívánalmaikat, de ideg: zászlót ne lobogtassanak. Legyen jó nekik a nemzeti színű zászlónk, a piros-fehér-zöld. Ki tudja, nem érnének-e hamarabb célt, ha az a vörös lobogó nem lenne a kezükben?

Korcsmai verekedés Mórót. Schnaubl Ferenc, Flatsker Ferenc, Szatker Ferenc, Maurer Márton, Korb Ignác, Schnaubl Antal és Stumpf Ignác móri legények vígan iták a hegy levét az ottani Turák-féle vendéglőben. Kezdték n békésen csördültek össze a jó móri borral telt poharak, később azonban olyan tárgy megvitatása került a szőnyegre, melvre nézve sehogysem tudtak megegyezni és a felreütést móri szokás szerint bícskával osztatták el. Teljesen ellenkező véleményűt osztott a vitában Stumpf, akit azután a többiek úgy összeszurkáltak, hogy aligha fog többé ellenvéleményt nyilvánítani. A verekedő legényeket a helyszínen megjelent csendőrök választották szájél, akik feljelentették őket a móri kir. járásbírósnál.

— **A hála.** Kedves vendége volt a napokban Simon Andrásné bakonyársarkányi lakosnőnek. F. hó 3-án beállított hozzá Bus Anna lovászpatonai illetőségű (60 éves csavargónő és éjeli szállást kért tőle. Simonné megszánta az asszonyt és kérését teljesítve, még meg is vacsoráztatta. Bus Anna a jószívűséget azonban akkép hálálta meg, hogy korán reggel, amikor Simonné még aludt, a szobában levő összes értékes holmit összepakolta és megszökött. A tolvaj asszonyt a károsult följelentésére a csendőrök letartóztatták és bekisérték a móri kir. járásbírósnak.

Felöntött a garatra. A mentőket f. hó 4-én d. u. értesítették, hogy egy ember a Deák Ferenc-utca 14 sz. ház előtt összeesett s meghalt. A helyszínen megjelent mentők konstatálták, hogy az illető alaposan fölöntött a garatra, így került a kellemetlen helyzetbe. Kiletét nem tudva, beszállították a Szent György közpórházba hol jól kialudta magát. Csak ezután tudódott ki, hogy az ípsze Németh János téglamunkás, aki Szuklik János téglatelepén dolgozik.

— **Tűz Mohán.** Folyó hó 5-én kedden délelőtt tűz volt a szomszédos Moha községben. Kempelen Imre földbirtokos tulajdonát képező család lakások egyikének nádtetőzete gyuladt ki, amitől azután 2 hidas, 2 elő és egy takarmányszék, később pedig egy szomszédos kisbirtokos takarmánypajta is tüzet fogott. A kivonult községi tűzoltóság erővesen fogott a munkához és csak ennek köszönhető, hogy a felkerekedett szélviharban a tűz kiszámíthatlan méreket nem öltött. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. A kár meghaladja az 1000 koronát, mely azonban biztosítás révén megtérül.

— **Törvénykezés.** Még a mult év novemberében történt, hogy a móri legények egy mulatság közben régi szokáshoz híven hatalmas verekedést, késelését rögtönöztek. A móri rendőrök siettek a verekedők szétválasztására és a harc megszüntetésére. Miután ez sikerült is, a legvárádzálkodóbb legényt Forster Ignácot be akarták kisérni a községi fogdába. Forsternek, aki nem akart engedelmesskedni Andra János szintén ottani legény sietett segítségére és revolvert rántva Bugyás János rendőrré lött. A golyó szerencsére megakadt a rendőr kardszójában és így semmi kárt nem tett. Andra újból löni akart, de ebben már megakadályozták. Ma délelőtti hatóság elleni erőszak címén ítélkezett a helybeli kir. törvényszék a garázda legény felett, akit hat hónapi fogházbüntetésre ítélték. Andra János az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

— **Érdekes látványosság a Sóstón!** Mulatató és változatos programmal lépnek megint a közönség elé a helybeli deli vasúti műhely munkásai, hogy a körükben alakított tüzoltó testület pénztárát gvarapítsák. A napjainkban már any nyira elfajult sport szenvedély komikus oldalait fogják bemutatni f. hó 10 én d. u. fél 3 órakor a közönségnek. Egy pompásan maszkírozott néger labdarugó csapat fog küzdeni egy indianus csapat ellen. A játékot Mayer, a világ leghíresebb mozgó fényképész fogja megörökíteni, kitűnő zenekar, egy igen ügyes tandemező pár, Modersohn magántudós és szenvedélyes önk. mentő, s egyéb komikus szereplők fogják a szindus képet tarkítani. Szóval a közönség mulattatásáról bőven gondoskodott az élelmes rendezőség. Felhívásuk a következő:

Sensatiois ujdonság a Sóstón!

Az összes európai labdarugó versenyeket megelőzve!

Először látható Székesfehérvárott

az első amerikai „Arissona Football-Club”, mely f. év szeptember 10 én d. u. fél 3 órakor maga magát bemutatni és innét indul országos körútra.

N A G Y M É R K Ö Z É S

11 indianus és 11 néger között,

kik nagy költséggel beszerzett járműveken érkeznek meg a pályára — különféle járműveken.

Valamennyi szereplő fényes egyenruhában és álarcban jelenik meg!

Egész verseny alatt a D. V. műhely újjászervezett zenekara játszik!

Mayer mozgófényképész fellépte!

Göre Gábor és Sheppard angol tandem-en!

Fellépte *Modersohn* magántudós és szenvedélyes önk. mentőnek!

Szünet alatt *Rudolph Piszkaocsek* val. zenekarmester dirigál. *Csipa* eddig még ill nem látott ujdonságok.

A rendezőség az amerikai labdarugóknak, a játék-szenvedélytől megvadult játékát ohajtja it bemutatni teljes eredetiségében a helyszínen felvett fényképek és rajzok után a nagyérd. közönségnek, nem kimélve fáradságot és költséget.

Tiszta jövedelem a D. V. tüzoltók pénztáráé lesz. A versenyteret a helyb. „Torna-Club” volt szíves átengedni, melyet erre az alkalomra elkerítettünk.

Belépti-díj: Családjegy 1 korona, személyjegy 40 fillér, gyermek (katonai)-jegy 20 fillér. Tanulmányosság kivétel nélkül 20 fillért fizet.

Kedvezőtlen idő esetén a verseny szeptember hó 17-én lesz megtartva.

— **Meglopta a lakótársát.** Szecsődi János Mann-telepi téglagyári munkás f. hó 5-én jelentést tett a rendőrségen, hogy nadrágja zsebéből a 14 korona 40 fillért tartalmazó pénztárcája reggelre eltűnt. Gyanuja Nagy Mihály szintén téglagyári munkásra irányult, aki vele egy szobában alszik. A gyanu alapos volt, mert Nagy Mihály megidézettvén, tettét bevallotta s az ellopott összeget is visszaadta. Az ügy a helybeli járásbíróság elé kerül.

Az „Árpádfürdő”

hideg uszodája folyó évi augusztus 12-én délután 13 órakor

MEGNYILOTT.

Bejárat kizárólag a Várkörútról (Csatornapart.)

Fürdő-ido:

Férfiak: Naponta reggel 6—8 óráig, délután 3-tól este 8 óráig, szeptember hóban este 7 óráig.

Nők: Naponta reggel 9 óráig déli 1 óráig.

Fürdő-árak:

Felnőttek fürdőjegye	30 fillér
Tanuló és gyermekjegy közös vetkőzőben	20 fillér
Lepedő	14 fillér
Kis lepedő (gyermeknek)	10 fillér
Törülköző	6 fillér
Férfiszőruha	6 fillér
Nőiuszőruha	10 fillér
Gyermekuszőruha	6 fillér
Fürdőkalap	6 fillér

Jegyek kizárólag a fürdőpénztárnál kaphatók.

— **Nem engedélyezett marhavásár.** Sárboárd község előjárósága azon kérelemmel fordult a földmívelésügyi miniszterhez, hogy engedélyezze a folyó hó 11-én tartandó országos vásárra a szarvasmarhák felhajtását. A miniszter azonban tekintettel a környéken uralkodó ragadós száj- és körömfájásra, a hasított körmű állatok felhajtását megtiltotta.

A **Közgazdasági Bank és Takarékpénztár részvénytársaság** szeptember 1-től kezdve **délután is tart hivatalos órákat** és pedig 1/3—1/5-ig.

Üzlet megnyitás!

Van szeremcsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy helyben a **Kossuth-ut-cában** (Czollner gyógyszerházzal szemben)

férfi, női divat és rövidáru üzletet nyitottam.

Mídon ezt a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozom, előre is biztosítom tisztelt vevőimet, hogy jó minőségű áruim s olcsó áraim mellett pontos s lelkiismeretes kiszolgálásban fogom őket részesíteni.

Tisztelettel

FALVAY FERENC.

4025 tkv. 1905. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székesfehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a székesfehérvári kegyes alapítványok pénztára végrehajtatónak Rózsa György és társai végrehajtatást szenvedők elleni 1700 kor. tőkékövetelés és járulékai iránti végrehajtatási ügyében a székesfehérvári kir. törvényszék (kir. járásbíróság) terü letén levő Székesfehérvár városában fekvő, a székesfehérvári 728. sz. betétben A 11 sor 2832

hrszám alatti felsővárosi kertre és a 2. sor 2832 hrsz. alatti csutora-utcai lakóház, gazdasági épület és udvarra a felsővárosban együttesen 3706 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi szeptember hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor a kir. törvényházban földszint 33. sz. szobában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX tc. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX tc. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székesfehérvárott, 1905 évi június 22-én. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Tömörly,
kir. törvényszéki bíró.

Iszakosság nincs többé!!

Kivánatra bárkinek bérmentve küldünk egy csomag Cozaport. Kávé, tea, étel vagy szeszese italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozaport többet ér, mint a világ minden szobaszéde a tartózkodásról, mert esodálatlata ellenszenvenessé teszi az iszakosnak a szeszese italt. A Coza oly esendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető meg csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbélül a következőt mesélte. „Jgen, én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála Isten, teljesen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos, majd mindig reszeg volt. Folytonos féltéken, aggódalom, es kétségbeesés, szegyen, beestelenység és szegényeség közepette öltem! De ennek is meséltam volna el másoknak! Nem esodálatossé igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekkepen irányítsa es ottionnat, gondteris es tüzhelyét örömpalotava tudta varázsolni?”

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer kerit a szegyen es beestekénisgötl megemelt, később józan polgárok es ügyes üzletemberek lettek. Tömekek fiatalembert a jó útra es szerencséséhez segíteni es sok embernek életet számos évvel meghosszabbítottá.

Az itélet, mely a Cozaport tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próbáadagot díj- es költségmentesen küld, hogy ley bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Keszekedünk, hogy az egészszegre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 163), 71, High Halborn, London, W.C., ANGLIA.

(Levelek 25. fill., levelezőlapok 10 fill-re bérmentesítendők.)

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE.

Elfogad a legméltányosabb feltételek és díjak mellett tűz-, jég- és életbiztosításokat.

A kartelben álló részvény-társulatokkal szemben a versenyt egyedül a Szövetkezet fejtí ki, érdeke tehát a gazdaközönségnek, hogy azt támogassa.

Képviselőség minden községben.

SZÉKESFEHÉRVÁROTT; ISKOLA-UTCA 11. SZ.

3023 52--28

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.